

GRUPS D'ESTUDI

sobre qüestions rellevants de l'*Informe de síntesi* de la Primera sessió
de la XVI Assemblea general ordinària del Sínode dels Bisbes

**PER UNA ESGLÉSIA SINODAL:
COMUNIÓ, PARTICIPACIÓ, MISSIÓ**

GRUP D'ESTUDI N. 2 ESCOLTAR EL CRIT DELS POBRES I DE LA TERRA

SÍNTESI

[Text original: anglès]

El Grup d'estudi 2 ha explorat com l'Església pot aprofundir la seva escolta dels crits interconnectats dels pobres i de la terra. El seu *Informe final* s'obre amb una reflexió del cardenal Michael Czerny, prefecte del Dicasteri per a la Promoció del desenvolupament humà integral. La primera part de l'Informe descriu el mètode de treball del Grup d'estudi, les limitacions trobades i les lliçons apreses, mentre que la segona part ofereix una síntesi de les recomanacions en resposta a les cinc preguntes plantejades al grup. Sis apèndixs ofereixen reflexions i aprofundiments posteriors sobre les recomanacions.

Metodologia

La metodologia utilitzada pel Grup d'estudi 2 s'ha basat en principis sinodals: participació, diversitat, trobada, discerniment i col·laboració. Els seus membres han reunit clergat, experts laics, teòlegs i agents pastorals d'Àsia, Àfrica, Amèrica Llatina, Europa, Amèrica del Nord i d'Oceania, garantint intencionadament la diversitat geogràfica, vocacional i experiencial i la paritat de gènere. El grup s'ha reunit 23 vegades a través de Zoom, des de juliol de 2024 fins a l'octubre de 2025, amb el suport del personal del Dicasteri.

Es van constituir dos subgrups especialitzats. El *Subgrup sobre la discapacitat*, format en gran part per persones amb discapacitat, ha ofert la seva experiència i ha redactat l'Apèndix B; el *Subgrup teològic*, format per teòlegs que treballen al costat de comunitats que viuen situacions de pobresa o marginació, ha redactat l'Apèndix E.

El Grup d'estudi va adoptar múltiples mètodes per recopilar aportacions a nivell global, entre aquests:

- ♦ L'anàlisi dels materials produïts pel Sínode, dels quals ha emergit que plantejaven preguntes significatives més que proporcionar respostes, assenyalant la necessitat d'una escolta més profunda i de recerca posterior.

- ♦ Quatre qüestionaris breus enviats en cinc idiomes a bisbes, agents pastorals, organitzacions, teòlegs, formadors i personal del Dicasteri, destinats a explorar els obstacles a l'escolta, les pràctiques eficaces, les propostes de noves estructures i les reflexions sobre la formació.
- ♦ Una sessió durant la Segona assemblea del Sínode.
- ♦ Una crida mundial per recollir contribucions escrites.
- ♦ Col·laboració amb la Unió internacional de superiores generals (UISG) en l'àmbit d'una recerca sobre la formació dels Instituts religiosos femenins, que ha generat més de 200 respostes, enriquint significativament l'anàlisi de la Pregunta 5 (Apèndix F).
- ♦ Un procés global de *feedback* que ha fet circular els esborranys de les recomanacions a gran escala, recollint respostes de tots els continents, entre elles 21 Conferències episcopals i 15 organitzacions i individus sols, garantint així una verificació i un perfeccionament global de les propostes.

El Grup d'estudi ha identificat algunes limitacions que han condicionat el seu treball, entre aquestes:

- ♦ Llacunes geogràfiques, en particular l'absència d'un membre de l'Orient Mitjà, malgrat que han arribat algunes contribucions de la regió.
- ♦ Limitacions lingüístiques, perquè l'anglès era la llengua de treball, el que ha incidit en la profunditat de la integració de les contribucions expressades en altres llengües.
- ♦ Temps i recursos insuficients per a una consulta culturalment adequada de les comunitats indígenes, els protocols de les quals requereixen processos relacionals prolongats.
- ♦ Límits temàtics predefinits, amb l'exclusió intencionada d'arguments com l'escolta digital i les qüestions LGBTQIA+, que es preveia que fossin afrontades per altres Grups d'estudi.
- ♦ Temps limitat per fer un procés sinodal plenament circular, que hauria demanat una implicació local més àmplia i cicles de *feedback* amb les comunitats empobrides o marginades.

De la reflexió sobre el seu procés sinodal, emergeixen diversos elements transversals:

- ♦ La sinodalitat requereix temps, confiança i diversitat: un treball autènticament sinodal es basa en la pacient construcció de relacions entre cultures i estats de vida, amb un compromís intencionat d'incloure-hi les dones i les persones que han viscut experiències de marginació.
- ♦ L'escolta ha de ser relacional i participativa: una escolta autèntica exigeix relacions duradores i recíproques, especialment amb les persones pobres, marginades o excloses. Les estructures, totes soles, no poden substituir l'encontre relacional.
- ♦ Escoltar la terra requereix noves competències: el grup ha identificat llacunes en la manera com les Esglésies locals escolten i responen actualment al crit de la terra, indicant la necessitat de noves competències i una consciència ecològica més profunda.
- ♦ Els exemples es proposen amb cura: el grup ha hagut d'equilibrar la necessitat d'exemples concrets amb el risc de privilegiar involuntàriament determinats contextos. Per tant, s'ha privilegiat l'enunciat de principis generals, recolzant una adaptació contextual.
- ♦ Els processos sinodals són oberts: una trobada i una escolta genuïnes es despleguen a través de cicles iteratius de *feedback*, no a través d'una planificació lineal. El grup ha subratllat la humilitat, l'obertura al conflicte i la confiança en l'Esperit Sant en el discerniment dels propers passos.

Síntesi de les recomanacions

La segona part de l'Informe recull les recomanacions elaborades a través de l'escolta i el discerniment del Grup d'estudi. Aquests responen a cinc preguntes fonamentals confiades al grup, relacionades amb l'escolta, la connexió entre comunitat i servei, el treball en xarxa, a la recerca teològica i a la formació.

Escolta: Mitjans existents i nous (Pregunta 1)

Els temes principals han destacat que: l'Església ja escolta a través de les parròquies, els ministeris, els organismes de participació, els grups catòlics indígenes, les estructures de salvaguarda i les xarxes internacionals; l'escolta s'ha d'expandir més enllà de la simple consulta passiva, cap a relacions recíproques més profundes que afrontin pors, prejudicis i obstacles estructurals; i la interconnexió entre el crit dels pobres i el crit de la terra s'ha d'integrar de manera més intencional. L'Apèndix A il·lustra els espais, els temps i els processos d'escolta que ja existeixen a l'Església, alhora que identifica els obstacles i proposa millores.

Les 11 recomanacions sobre els mitjans d'escolta inclouen:

- ♦ Crear plataformes en línia per compartir exemples globals de bones pràctiques (per exemple, la *Laudato Si' Action Platform*).
- ♦ Fomentar l'ús de la Missa per a la Cura de la creació durant el Temps de la creació.
- ♦ Potenciar la inclusió en els organismes de participació, garantint la representació dels grups vulnerables, de les dones i de les persones que provenen de territoris afectats pel canvi climàtic i pels conflictes.
- ♦ La creació d'estructures regionals o internacionals per a l'escolta dels Pobles indígenes i el monitoratge de la discriminació basada en el sistema de castes.
- ♦ L'establiment d'un Observatori eclesial sobre la Discapacitat i l'adaptació d'aquest model a nivell local per escoltar altres grups marginats.

Relació entre comunitat i servei (Pregunta 2)

Els missatges clau han estat que el ministeri social no es pot delegar –tots els cristians tenen la responsabilitat d'escoltar i respondre– i que la comunicació bidireccional entre parròquies, ministeris, bisbes i organismes és essencial per a la missió compartida. L'Apèndix C subratlla que respondre als crits dels pobres i de la terra és una part integral de la missió de tota la comunitat cristiana, no només la dels especialistes.

Les tres recomanacions sobre la relació entre comunitat i servei afronten:

- ♦ L'enfortiment de la comunicació i la col·laboració entre pastors, bisbes, ministeris i organismes.
- ♦ L'obligació d'una formació contínua en matèria de justícia social i ecològica per al personal pastoral, amb experiències directes d'escolta i trobada.
- ♦ Proporcionar un suport espiritual i pastoral –capellans, agents pastorals, teòlegs– per acompanyar els qui treballen en els ministeris de caritat i de justícia.

Iniciatives de treball en xarxa i defensa dels drets (Pregunta 3)

Els temes principals han destacat que: els crits dels pobres i de la terra s'han d'afrontar junts, no per separat, reconeixent-ne les interconnexions estructurals; el treball en xarxa –entre diòcesis, regions, tradicions religioses i societat civil– n'enforteix l'eficàcia; i la reflexió, l'avaluació, l'anàlisi de gènere i la transparència són essencials per millorar l'escolta i l'acció. L'Apèndix D subratlla que les obres caritatives, la defensa, la recerca i la cura ecològica han d'estar interconnectades i reforçar-se mútuament.

Les set recomanacions de l'Informe sobre el treball en xarxa i la combinació de diverses tipologies d'iniciatives inclouen:

- ♦ La promoció de respostes integrades de tots dos crits, valorant les competències específiques i el treball en xarxa a múltiples nivells.
- ♦ La formació en la Doctrina social de l'Església per a aquells que participen en el ministeri social, la defensa, la resolució dels conflictes i la construcció d'«aliances».
- ♦ El suport al nodriment espiritual i a les pràctiques de discerniment comunitari, incloent-hi els mètodes de la conversa espiritual.

Recerca teològica en l'escolta (Pregunta 4)

Els missatges clau han estat: l'experiència viscuda dels pobres i la terra és un *locus theologicus* privilegiat de saviesa i intuïció, i els teòlegs han de cultivar la competència intercultural, aprofundir les relacions amb les comunitats marginades i actuar de manera transdisciplinària. L'Apèndix E presenta la visió d'una teologia sinodal arrelada en la trobada amb les comunitats empobrides i amb les comunitats ecològiques.

Les set recomanacions de l'Informe sobre la manera com la recerca teològica pot posar-se a l'escolta del que els pobres i la terra poden ensenyar inclouen:

- ♦ El nomenament de teòlegs provinents de comunitats pobres, marginades o poc representades en els organismes consultius a tots els nivells de l'Església.
- ♦ Facilitar l'accés a la formació teològica per als laics, especialment per a les dones provinents de comunitats marginades.
- ♦ La creació de xarxes globals que connectin els teòlegs amb les organitzacions que treballen amb les persones pobres o amb les comunitats ecològiques.
- ♦ La potenciació del diàleg entre comunitats pobres, cristians d'altres confessions i socis inter-religiosos sobre les qüestions de marginació i ecologia.
- ♦ La potenciació de la formació en la comunicació per als teòlegs, incloent-hi la comunicació digital i pastoral.

Formació en escolta dels pobres i de la terra (Pregunta 5)

Els temes principals han destacat que la formació s'hauria de compartir entre les diferents vocacions –laics, religiosos i ordenats– afavorint la valoració mútua i la col·laboració, i que l'escolta s'ha d'ensenyar explícitament, no donant-la per descomptat, i s'ha d'avaluar el seu impacte transformador. L'Apèndix F identifica pràctiques que donen suport a la formació a l'escolta i subratlla la necessitat d'integrar aquesta escolta en les dimensions intel·lectuals, espirituals, relacionals i experiencials.

Les vint recomanacions de l'Informe sobre l'àmbit crucial de la formació inclouen:

- ♦ Privilegiar les trobades directes amb les persones empobrides i vulnerables, garantint que s'escoltin veus diverses, com les de dones, infants, comunitats indígenes i de la creació mateixa.
- ♦ Reconèixer les persones empobrides com a agents actius de l'evangelització, i no simplement destinatàries de serveis.
- ♦ Ensenyar l'escolta com a part integral de la Doctrina social de l'Església, de la defensa i el del discerniment espiritual.
- ♦ Integrar les preocupacions ecològiques i socials.
- ♦ Garantir l'accés a la formació per a aquells que viuen als marges, particularment els pobles indígenes, les dones i les persones amb discapacitat.
- ♦ Proporcionar recursos per a l'escolta, la competència intercultural, l'anàlisi de gènere i cultural, i la capacitat de respondre al crit de la terra.

Conclusió

L'Informe articula una visió sinodal de l'escolta que és relacional més que no pas merament procedimental, inclusiva i atenta a aquells que més sovint no són escoltats, integrada entre ministeris, disciplines i nivells de l'Església, i compromesa amb la conversió contínua a través de la trobada, el discerniment, l'acció i l'avaluació.

El Grup d'estudi ha intentat encarnar les mateixes dinàmiques sinodals que recomana: participació plural, aprenentatge humil, escolta més enllà de les fronteres i capacitat de resposta als crits concrets de les persones i de la terra. Les seves recomanacions ofereixen itineraris estratègics per enfortir la capacitat de l'Església d'esdevenir cada vegada més una comunitat que escolta amb el cor de Crist.